

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

Περιγραφή Χρηματοδοτούμενου Ερευνητικού Έργου
2η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την
ενίσχυση Μεταδιδακτορικών Ερευνητών/τριών

Τίτλος Ερευνητικού Έργου: Μια ιστορία του βιασμού στη νεότερη Ελλάδα (1900-1970)

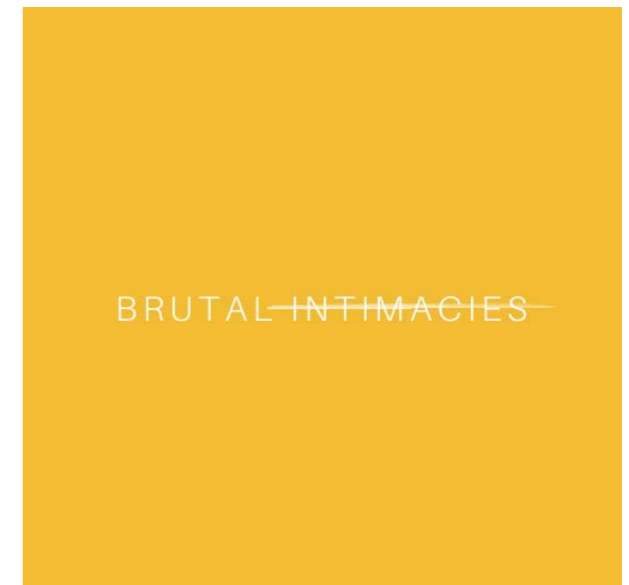
Επιστημονική Υπεύθυνη: Δήμητρα Βασιλειάδου

Φιλικός προς τον αναγνώστη τίτλος: Μελετώντας τη σεξουαλική βία στην Ελλάδα του 20ού αιώνα

Επιστημονική Περιοχή: Ιστορία

Φορέας Υποδοχής: Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Συνεργαζόμενος Φορέας: Birkbeck College, Λονδίνο, Μεγάλη Βρετανία

Ποσό Χρηματοδότησης: 135.000 €

Διάρκεια Χρηματοδότησης: 36 μήνες

Σύνοψη Ερευνητικού Έργου

Εκκινώντας από την παραδοχή ότι οι σεξουαλικές πρακτικές και οι κυρίαρχες αναγνώσεις τους διαμορφώνονται κοινωνικά και πολιτισμικά και κατά συνέπεια αλλάζουν στον χρόνο, το ερευνητικό έργο προκρίνει τη μελέτη του βιασμού ως κατηγορία του ποινικού νόμου, δικαστική υπόθεση, δημόσιο σκάνδαλο, ηθική παρεκτροπή από τις παραδεδομένες κοινωνικές αξίες, έγκλημα πολέμου και εξατομικευμένη εμπειρία από τις αρχές του 20ού αιώνα μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '60. Η ερευνητική ομάδα, η οποία απαρτίζεται από την επιστημονική υπεύθυνη, δύο μεταδιδάκτορες και δύο βοηθούς έρευνας, υιοθετεί μια μεθοδολογική στρατηγική που επιτρέπει αλληπάλληλες αναγνώσεις της σεξουαλικής βίας, ενώ αξιοποιεί ένα ετερογενές και ανεξερεύνητο σώμα πρωτογενών πηγών: προδικαστικά έγγραφα, δικαστικά πρακτικά, Τύπος, νομοθεσία, νομικές πραγματείες, ιατροδικαστικά εγχειρίδια, στρατιωτικά αρχεία και αυτοβιογραφικές αφηγήσεις. Από τα τεκμήρια αναδύονται μετασχηματισμοί στη νομική πρόσληψη και στην ποινική αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας, και αλλαγές στους τρόπους με τους οποίους ασύμμετρες σχέσεις εξουσίας, όπως αυτές που βασίζονται στο φύλο, την ηλικία, την τάξη, τη θρησκεία, την εθνικότητα, επηρέαζαν τους λόγους και τις πρακτικές της σεξουαλικής βίας. Βασικός στόχος του έργου είναι η ιστορικοποίηση των νομικών και πολιτισμικών νοημάτων του βιασμού μέσα από τους λόγους των ίδιων των υποκειμένων που εμπλέκονταν στη διαχείρισή του. Αστυνόμοι, νομικοί, δικαστές, δημοσιογράφοι, αστυνόμοι, 'θύτες', 'θύματα' και μάρτυρες όριζαν και έκριναν το συγκεκριμένο σεξουαλικό έγκλημα, διαγράφοντας την ευρύτερη σημασία του στην Ελλάδα του 20ού αιώνα.

Στο πλαίσιο του έργου θα διοργανωθεί ένα μεταπτυχιακό σεμινάριο και ένα διεθνές συνέδριο για τη σεξουαλική βία, ενώ θα παραχθούν ένας συλλογικός τόμος στα ελληνικά, ξενόγλωσσα άρθρα και άλλο υλικό. Έχουν προβλεφθεί ακόμη μια σειρά από δημόσιες δράσεις ειδικά σχεδιασμένες για το ευρύ κοινό, με στόχο την καταπολέμηση των βιασμών και άλλων μορφών σεξουαλικής επίθεσης.

Πρωτοτυπία του Ερευνητικού Έργου

- Το αντικείμενο του ερευνητικού έργου καλύπτει μια θεματική ελάχιστα μελετημένη στην ελληνική ιστορία, την ιστορία του βιασμού. Το έργο θα πυροδοτήσει την έρευνα και την εγχώρια ιστορική παραγωγή σε μια θεματική περιοχή που προσελκύει διεθνώς ζωηρό ακαδημαϊκό και κοινωνικό ενδιαφέρον.
- Επιχειρεί να ιστορικοποιήσει πολλές και διαφορετικές όψεις του φαινομένου που μέχρι σήμερα έχουν μελετηθεί ανεξάρτητα σχεδόν η μία από την άλλη. Αναλύει σεξουαλικές επιθέσεις σε καιρό ειρήνης και σε καιρό πολέμου, στις πόλεις και στην ύπαιθρο, σε αστικούς, εργατικούς και αγροτικούς πληθυσμούς. Εστιάζει στα 'θύματα' (γυναίκες και άντρες, ενήλικους, έφηβες και παιδιά), αλλά και στους ίδιους τους βιαστές.
- Συνομιλεί με τη διεθνή ιστορική βιβλιογραφία, προτείνοντας ένα νέο παράδειγμα από τον 20ό αιώνα, το ελληνικό. Η συστηματική σύγκριση των βιασμών στην Ελλάδα με άλλες εθνικές περιπτώσεις, θα επιτρέψει να αναδυθούν συνάφειες και διαφορές και θα συμβάλει ενδεχομένως στη μετατόπιση των κυρίαρχων ιστοριογραφικών παραδειγμάτων.
- Το έργο θέλει να ενισχύσει την αμφισβήτηση παγιωμένων σεξιστικών αντιλήψεων για τον βιασμό και για τον λόγο αυτό προτείνει το άνοιγμα της ερευνητικής πρακτικής στο δημόσιο πεδίο. Αναδεικνύει πώς η ιστορία μπορεί να τροφοδοτήσει και να εμπλουτίσει σύγχρονους προβληματισμούς για τις σεξουαλικές επιθέσεις, την έμφυλη και την ενδοοικογενειακή βία, τις γυναικοκτονίες, τη σεξουαλική παρενόχληση και την παιδική κακοποίηση.

Αναμενόμενα αποτελέσματα & Αντίκτυπος του Ερευνητικού Έργου

Τα αποτελέσματα της έρευνας εκβάλλουν τόσο σε ακαδημαϊκά όσο και σε μη ακαδημαϊκά περιβάλλοντα. Στόχο έχουν να διαχυθούν στη εγχώρια ερευνητική κοινότητα και να ανοίξουν νέους διαύλους επικοινωνίας μεταξύ του δημόσιου χώρου και των ιστορικών.

- **Ακαδημαϊκά περιβάλλοντα | Επιστημονικός αντίκτυπος του έργου**

Η ερευνητική ομάδα προσβλέπει στον σταθερό, γόνιμο διάλογο με εξειδικευμένους ιστορικούς της σεξουαλικής βίας από τα πρώτα στάδια του προγράμματος μέχρι και την ολοκλήρωσή του. Αποζητά επίσης τη συνεργασία με νεότερες ερευνήτριες/ές που εκφράζουν σχετικό ενδιαφέρον, με στόχο τη συνεχή ανατροφοδότηση και τον εμπλουτισμό των αποτελεσμάτων της έρευνας. Στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου έχουν προγραμματιστεί πέντε δράσεις για τη διασφάλιση ανοικτού διαλόγου με την ακαδημαϊκή κοινότητα και τη διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας: 1) Τρία ξενόγλωσσα άρθρα σε περιοδικά με κριτές, 2) Ένας συλλογικός τόμος, 3) Συμμετοχή των μελών της ομάδας σε συνέδρια, εργαστήρια και σεμινάρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, 4) Μεταπτυχιακό σεμινάριο με τίτλο «Σεξουαλικά εγκλήματα και σεξουαλική βία: ιστορικές προσεγγίσεις», 5) Διεθνές συνέδριο με σχετική θεματολογία.

- **Μη ακαδημαϊκά περιβάλλοντα | Κοινωνικός αντίκτυπος του έργου**

Η πρόσφατη ανάδυση του βιασμού διεθνώς ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνηγορεί στην υπόθεση ότι η σεξουαλική βία δεν μπορεί να γίνεται προσληπτή αποκλειστικά ως προσωπικό τραύμα. Είναι, την ίδια στιγμή, ζήτημα πολιτικών, κοινωνικής πολιτικής και σχέσεων εξουσίας. Το ερευνητικό έργο έχει προβλέψει μια σειρά από δημόσιες δράσεις, ανάμεσά τους δημοσιεύματα στον Τύπο και στα ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προκειμένου να τοποθετήσει τους ιστορικούς και την ιστορία στη δημόσια σφαίρα και να συμβάλει στην καταπολέμηση παραβιαστικών σεξουαλικών συμπεριφορών.

Η σημασία της χρηματοδότησης

Η χρηματοδότηση του έργου από το ΕΛ.ΙΔ.ΕΚ. δίνει σε όλα τα μέλη της ομάδας την ευκαιρία να συνεχίσουν απρόσκοπτα την ερευνητική τους πρακτική στο ακαδημαϊκό περιβάλλον και να επεκτείνουν τις διεθνείς τους συνεργασίες μέσω μιας έρευνας αιχμής.

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Λ. Συγγρού 185 & Σάρδεων 2
ΤΚ. 17121, Νέα Σμύρνη, Ελλάδα
210 64 12 410, 420
communication@elidek.gr
www.elidek.gr